

1.3

Planeta



Anàlisi

L'Agenda 2030 contempla 17 objectius centrats en aspectes fonamentals del desenvolupament humà. Hi destaca la noció de sostenibilitat, la qual significa principalment atendre les necessitats dels ciutadans del present sense posar en risc l'atenció de les necessitats de les generacions futures. Per aconseguir aquest desenvolupament sostenible és fonamental harmonitzar tres elements bàsics: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient. Aquests elements estan interrelacionats i són essencials per al benestar de les persones i de les societats.

Concretament, en el marc ambiental, l'Agenda 2030 estableix en el preàmbul l'àmbit Planeta com un dels cinc a estimular a través dels ODS i fites: "Hem decidit protegir el planeta contra la degradació, a través, entre d'altres, d'un consum i una producció sostenibles, una gestió sostenible dels recursos naturals i accions urgents per a fer front al canvi climàtic, de manera que pugui satisfer les necessitats de les generacions presents i futures".

En aquest sentit, hi ha un consens que el creixement accelerat de la població, l'actual sistema de consum i el fort impacte mediambiental posen en risc la humanitat, i que cal desenvolupar polítiques eficaces on tots els actors es comprometin, a través d'estratègies reals, a disminuir aquest impacte.

També el canvi climàtic té un impacte mediambiental important. Aquí, és important recalcar la signatura i ratificació per part de 176 Estats de l'Acord de París, un acord històric que ha d'entrar en vigor l'any 2020 i on es defineixen els compromisos a complir per limitar l'augment de la temperatura global per sota dels 2 graus centígrads, i els esforços a fer per tal que l'augment es mantingui a 1,5 graus.

A més del canvi climàtic, un altre problema de gran magnitud és la pèrdua accelerada de la biodiversitat. Segons l'Índex Planeta Viu, l'abundància de les espècies de vertebrats va decaure un 58% entre el 1970 i el 2012. "Les pressions provinents de l'agricultura insostenible, la pesca, la mineria i altres activitats humanes que contribueixen a la pèrdua i la degradació dels hàbitats, la sobreexplotació, el canvi climàtic i la contaminació afecten cada vegada més les espècies" (WWF. 2016, p. 12). La biodiversitat és clau per a l'equilibri ambiental ja que "la protecció de les espècies és un mitjà per salvaguardar el codi genètic incorporat en els éssers vius, responsable últim del paper funcional de la biosfera i de la seva capacitat per renovar-se" (Ibid., p. 64).

D'acord amb aquest mateix document, "el trànsit cap a un planeta resilient implica una transformació que dissocia el desenvolupament humà de la degradació ambiental i l'exclusió social [...] aquesta transformació requereix canvis fonamentals en dos sistemes globals: l'energètic i l'alimentari" (WWF. 2016. Pg. 14).

Reptes

El desplegament d'aquest àmbit pren com a referència, d'una banda, el dret a un medi ambient saludable i, d'altra banda, els debats dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, post-2015 i post-Rio+20, que identifiquen el vincle entre sostenibilitat, eradicació de la pobresa, reducció de les desigualtats dins dels països i entre països, i promoció de la igualtat de gènere com a camí cap a un desenvolupament humà sostenible, inclusiu, lliure i equitatiu. A més, s'hi reforça el dret a la ciutat, entès com a element clau per a la sostenibilitat i amb un evident component social.

Prenent també com a referència l'Agenda 2030, l'àmbit Planeta emmarca la consecució de l'ODS 6 (aigua neta i sanejament), 12 (consum i producció responsables), 13 (acció climàtica), 14 (vida submarina) i 15 (vida terrestre).

En aquest sentit, es treballarà per a la millora de la sostenibilitat ambiental de tota la comunitat acarant específicament la participació de les dones i de llurs organitzacions i la inclusió de llurs necessitats, prioritats i alternatives i l'enfortiment del teixit social i l'acció col·lectiva en els sectors següents:

- **Accés, control i ús sostenible, inclusiu i equitatiu dels recursos naturals** i llurs beneficis (en especial, l'aigua i el sòl).
- Promoure el **dret a la sobirania alimentària** als països socis, entesa aquesta com el dret dels pobles a determinar les polítiques agrícoles i alimentàries que els afecten, en el marc del desenvolupament sostenible i equitatiu.
- Promoure **la gestió sostenible dels recursos naturals**, vinculats especialment en la gestió del territori i dels residus, fent èmfasis en el canvi climàtic.
- Contribuir a incrementar la **resiliència davant desastres** d'origen natural o socionatural per mitjà de l'adopció d'estratègies de DRR (prevenció, preparació, mitigació).
- Contribuir a la reducció dels impactes i riscos ambientals dels països socis, fent especial èmfasi en el canvi climàtic, i promoure l'educació per al desenvolupament sostenible.
- Contribuir a la conservació i l'ús sostenible de **la biodiversitat** i al manteniment dels ecosistemes i llurs béns i serveis.
- Promoure el **dret a la ciutat** des de les polítiques públiques de sostenibilitat ambiental, impulsant la planificació de recursos energètics i naturals, amb especial atenció a l'accés als serveis i als recursos, a l'abastament i al sanejament d'aigua per a les comunitats, al tractament de residus, i a la bona gestió del continuum urbà-rural.

Preguntes

- Quins poden ser els conflictes que apareguin quan combinem protecció del planeta i desenvolupament de les persones?
- Quin poden ser els projectes clau, demostratius, de la suma positiva entre les dues nocions?
- Quins són els elements més complexos, on una perspectiva mediambientalista reclama canvis profunds: pautes de consum i producció...?
- Considerant la gestió dels recursos naturals com a base, quins són els factors ambientals a considerar per un impacte ambiental favorable en els projectes de cooperació al desenvolupament?
- Quines són les tendències globals en el marc del canvi climàtic relacionades amb la cooperació al desenvolupament, així com la vinculació entre acció humanitària i canvi climàtic?

VISIÓ2030

Procés participatiu
La contribució catalana
al desenvolupament global



web: participa.gencat.cat